Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw S. Hafidi
Directie Media en Creatieve Industrie
Den Haag

Nootdorp, 19 mei 2026

Ons kenmerk: ON!/BJZ/2026-05-19

Betreft: **Zienswijze rapport evaluatiecommissie NPO 2022-2024 en samenhangende ontwikkelingen**

Geachte mevrouw Hafidi,

Zoals reeds telefonisch besproken met de heer Y. Louakili (DG), doet Omroepvereniging Ongehoord Nederland (hierna: ON!) u hierbij haar zienswijze toekomen op het door de evaluatiecommissie op 11 mei 2026 gepubliceerde rapport en op de daarmee samenhangende ontwikkelingen. Met dit schrijven brengt ON! het perspectief van haar omroep onder de aandacht van uw ministerie als medewetgever en stelselverantwoordelijke.

In het rapport beoordeelt de evaluatiecommissie de bijdrage van ON! aan de publieke omroep en de mate waarin ON! de toezeggingen uit haar beleidsplan heeft waargemaakt. Voor een aspirant-omroep is dit een belangrijk moment: het rapport heeft aanzienlijk gewicht in de beoordeling door uw ministerie. Juist daarom hecht ON! eraan dat dit oordeel langs zorgvuldige weg tot stand komt.

ON! erkent dat zij in haar beginjaren als jonge, lerende omroep tekortkomingen heeft gehad. Zij heeft daarvan geleerd en haar redactionele praktijk structureel aangescherpt (factchecker-redacteur, transparante correctiepagina, periodieke

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

trainingen op de Code Journalistiek Handelen). Juist daarom hecht ON! aan een evenwichtige weging van wat sindsdien is gegroeid. In deze zienswijze licht ON! een aantal procedurele en inhoudelijke punten toe waar het rapport naar haar overtuiging tekortschiet.

Rapport evaluatiecommissie

Procedurele punten

Het gehele proces van visitatie heeft op ON! een onzorgvuldige en bij tijden niet voldoende neutrale indruk gemaakt. Samengevat brengt ON! de volgende punten naar voren:

1. De overschrijding van de bevoegdheid van de commissie;
2. Gebrek aan zorgvuldigheid omtrent hoor en wederhoor;
3. Aantasting van de redactionele onafhankelijkheid en miskenning van het pluriformiteitsbeginsel;
4. Aanzienlijke overschrijding van de opleveringstermijn (68 dagen);
5. Twijfel bij de representativiteit van de commissie.

Hieronder worden deze punten elk toegelicht.

1. Overschrijding van de bevoegdheid van de commissie

Het Instellingsbesluit van de RvT NPO (24 april 2025) vermeldt ondubbelzinnig dat de commissie de jaren 2022, 2023 en 2024 evalueert. Deze afbakening is gedurende het hele voortraject schriftelijk en consistent aan ON! meegedeeld. Op 12 juni 2025 en op 8 oktober 2025 ontving ON! brieven van de commissie onder de uitdrukkelijke kopregel:

> "*Betreft: Update werkwijze evaluatiecommissie NPO 2022-2024.*"

In beide brieven wordt bevestigd dat de commissie als opdracht heeft de afgeronde kalenderjaren 2022 tot en met 2024 te evalueren. Op deze afbakening heeft ON! haar schriftelijke zelfevaluatie van oktober/november 2025 volledig gebaseerd. In de

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

brief van 8 oktober 2025 staat tevens vermeld dat het rapport uiterlijk op 28 februari 2026 wordt opgeleverd en dat ON! in januari 2026 het conceptrapport zou ontvangen ter toetsing op feitelijke onjuistheden.

De commissie heeft eenzijdig — zonder formeel verlengingsbesluit van de RvT NPO en zonder nieuwe opdrachtformulering — besloten de evaluatie uit te breiden naar de periode 2022-2026. Zij betrekt daarmee in haar oordeel gebeurtenissen uit 2025 en 2026, waaronder een lopende bezwaarprocedure bij het Commissariaat voor de Media en Ombudsman-publicaties uit april 2026, dus ruim ná de wettelijke opleverdatum. Over deze periode 2025-2026 is door ON! geen zelfevaluatie ingediend, eenvoudigweg omdat zij de schriftelijk gecommuniceerde afbakening volgde. De conceptpassages die ON! op 16 februari 2026 ontving kwamen in zoverre als een verrassing.

ON! heeft dit punt tijdig en herhaald onder de aandacht gebracht — bij de commissie, bij de RvT NPO en bij uw ministerie. Hieronder de schriftelijke uitingen die in dit verband zijn verstuurd:

- **19 februari 2026** — ON! aan de voorzitter van de commissie, de heer Lenferink: reactiebrief op de eerste conceptpassages Hoofdstuk 6 (5 kernpunten van bezwaar, betwisting Ombudsman-grondslag, verzoek om onderzoeksdossier vóór 23 februari).
- **14 maart 2026** — ON! aan commissie: overzicht "Feitelijke onjuistheden conceptrapport" (versie 5, elf gedocumenteerde onjuistheden).
- **19 maart 2026** — ON! aan RvB NPO, CvO, CvdM en Minister OCW: parallelle brieven over governance / toezichtslast die het visitatiekader raken.
- **8 april 2026** — ON! aan de heer Lenferink: sommatie (verstrekking Instellingsbesluit en actuele conceptversie binnen 48 uur; heropening wederhoor binnen 5 werkdagen; voorbehoud kort geding). Tevens: brief ON! aan Minister OCW (vergewisplicht).

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

- **12 april 2026** — ON! aan commissie: reactiebrief op het zwijgen van de commissie (51 dagen sinds 19 februari; 27 dagen sinds 14 maart); beroep op rechtsverwerking; betwisting "enige uren inzage vóór publicatie".
- **14 april 2026** — ON! aan RvT NPO: brief over de eenzijdige uitbreiding van de evaluatieperiode naar 2025/2026 (buiten mandaat Instellingsbesluit); verzoek opheldering opleverdatum en onvoorziene omstandigheden.
- **15 april 2026** — ON! aan RvT NPO: e-mail in vervolg op brief 14 april over uitbreiding evaluatieperiode.
- **22 april 2026** — ON! aan commissie: reactie op het tekstvak inzake de oud-presentatrice — bezwaar tegen formuleringen die het aanhangige CvdM-bezwaar (pro forma 31-10-2025) als voldongen feit presenteren; risico van publieke prejudicatie.

De commissie heeft ON! laten weten geen probleem te zien in het niet nakomen van de oorspronkelijke afbakening en onderbouwt dit met een verwijzing naar het woord "effectief" in het Instellingsbesluit. ON! is echter van oordeel dat uit zowel het Instellingsbesluit als de daaropvolgende informatiebrieven ondubbelzinnig blijkt dat de evaluatieperiode uitsluitend 2022, 2023 en 2024 betrof.

ON! acht het oprekken van de onderzoeksperiode in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: het zorgvuldigheidsbeginsel (art. 3:2 Awb), het rechtszekerheids- en kenbaarheidsbeginsel, alsook met het vertrouwensbeginsel (art. 3:4 Awb-analoog) — ON! heeft haar gehele medewerking, zelfevaluatie en interviews gebaseerd op de schriftelijk meegedeelde afbakening 2022-2024. Achteraf de scope eenzijdig oprekken doorkruist dat gewekte vertrouwen en raakt de legitimiteit en rechtmatigheid van het rapport. ON! verzoekt u dit nadrukkelijk in uw weging van het rapport te betrekken.

2. Gebrek aan hoor en wederhoor en onzorgvuldigheid in de totstandkoming

Op 24 september 2025 ontving ON! de schriftelijke vragenlijst van de evaluatiecommissie. ON! beantwoordde deze op 20 oktober 2025 (24 pagina's). Op

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

3 november 2025 vond een eerste evaluatiegesprek plaats tussen commissie en bestuur. In dat gesprek zijn de latere zwaarste verwijten van het rapport aan het adres van ON! — publicaties van de Ombudsman, sancties van het CvdM, sancties van de NPO — niet aan de orde gekomen. Sterker nog, de commissie heeft op geen enkele wijze actief gevraagd naar deze onderwerpen.

Op 16 februari 2026 — ruim twee weken na de wettelijke opleverdatum — ontving ON! de conceptpassages. Het kwam ON! als een verrassing dat zowel de conceptpassages als het uiteindelijke rapport vergaand steunden op onderwerpen die in zelfevaluatie noch in het eerste gesprek waren besproken. Bij brief van 19 februari 2026 heeft ON! deze gang van zaken aangemerkt als schending van het beginsel van hoor en wederhoor (art. 4:8 Awb-analoog): indien de commissie voornemens is een rapport in grote mate te baseren op bepaalde stellingen, mag op zijn minst verwacht worden dat deze stellingen tijdens een te voeren gesprek (uitgebreid) worden voorgelegd.

De commissie heeft na de reactie van ON! op de conceptpassages te elfder ure nog twee gesprekken gearrangeerd: op 25 februari en 11 maart 2026. In deze gesprekken zijn de NPO-sancties, het CvdM en de Ombudsman-publicaties wél aan de orde geweest. ON! heeft vervolgens ruim tweehonderd pagina's aanvullende documentatie aangeleverd en op 14 maart 2026 nog een document met elf inhoudelijke kernbezwaren. Het definitieve rapport wijkt echter nauwelijks af van de conceptpassages van februari 2026. De stelling dat het beginsel van hoor en wederhoor is geschonden blijft daarmee, ondanks de twee aanvullende gesprekken, onverminderd in stand.

De commissie heeft de wederhoorfase op 22 april 2026 eenzijdig gesloten met een korte, niet-onderhandelbare deadline (het zogenoemde tekstvak voormalig presentatrice), terwijl het concept op materiële punten nog wijzigde. Dit verhoudt zich slecht tot het beginsel van hoor en wederhoor (art. 4:8 Awb-analoog) en tot de eigen procedurele werkwijze die de commissie in haar Informatiebrieven heeft aangekondigd.

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

3. Aantasting van de redactionele onafhankelijkheid en miskenning van het pluriformiteitsbeginsel

De meest vergaande conclusies in het rapport zien op de producties en de (journalistieke) missie van ON!. ON! is in 2022 toegelaten tot het publieke bestel om een tot dan toe ongehoord geluid toe te voegen. Zij vergroot daarmee de verscheidenheid in het media-aanbod en verbindt een deel van het publiek dat zich in het bestel niet of onvoldoende gehoord voelde. Ook de commissie erkent dat ON! een bijdrage heeft geleverd aan de pluriformiteit van het media-aanbod.

Tegelijkertijd rekent de commissie ON! af op dat geluid — onder andere via een vergaande verwijzing naar Ombudsman-publicaties. ON! acht deze interne tegenstelling onverenigbaar met het pluriformiteitsbeginsel zoals neergelegd in art. 2.1 lid 2 sub b Mediawet 2008. Pluriformiteit is bovendien blijkens diezelfde bepaling een eigenschap van het bestel als geheel (elf ledenomroepen, NOS en NTR); ON! is daarbinnen één ijkpunt. Wie de pluriformiteit binnen één omroep beoordeelt en vervolgens negatief weegt doorkruist het wettelijke pluriformiteitsbegrip: alle omroepen dienen gezamenlijk een afspiegeling te zijn van de Nederlandse maatschappij. De visitatiecommissie wekt de indruk de pluriforiteitsnorm serieus te nemen, terwijl deze volgens ON! in feite miskent.

Tevens acht ON! het inhoudelijk evalueren en bekritiseren van haar producties in strijd met de redactionele onafhankelijkheid die de Mediawet aan omroepen toekent (art. 2.88 Mw). Bij de bespreking van de inhoudelijke punten verderop wordt dit nader uitgewerkt.

4. Overschrijding van de opleveringstermijn met 68 dagen

Volgens het Instellingsbesluit en de Informatiebrief van 8 oktober 2025 zouden de conceptpassages in januari 2026 worden toegezonden aan de individuele omroepen en zou het definitieve rapport uiterlijk op 28 februari 2026 worden opgeleverd. ON! ontving de conceptpassages — minimaal — ruim twee weken te laat, te weten op 16 februari 2026. Reeds op 19 februari 2026 legde zij een omvangrijk document met inhoudelijke en procedurele bezwaren bij de commissie neer.

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

De vertraging is letterlijk en aantoonbaar schadelijk voor de positie van ON!. Zo merkte een omroepbestuurder tijdens het CvO van 1 april 2026 op: "Met ON! samenwerken is ingewikkeld, want er schijnt ook nog een visitatierapport aan te komen wat niet best is." ON! is niet uit op een voorkeursbehandeling — integendeel — maar verwacht een neutrale beoordeling. Dat de opdrachtgever van de commissie de RvT NPO is, die in 2023 nog voorstander was van het intrekken van de licentie van ON!, maakt zorgvuldige scheiding van trajecten en evenwicht in de rapportage temeer relevant.

In plaats van het herstellen van inhoudelijke en procedurele tekortkomingen heeft de commissie ervoor gekozen steeds nieuwe, recente (negatieve) zaken aan het rapport toe te voegen zonder ON! opnieuw de gelegenheid te geven daarop te reageren. De commissie heeft daarbij nagelaten kenbaar te maken welke stellingen van ON! zij precies betwist — in strijd met het kenbaarheidsvereiste (art. 3:46 Awb-analoog).

Doordat de opleveringsdatum steeds wordt opgerekt, kan in beginsel iedere nieuwe negatieve publicatie of iedere nieuwe gebeurtenis worden meegewogen — terwijl ON! daar geen reëel wederhoor op kan voeren en bezwaar- en beroepsprocedures nog openstaan. Er ontstaat de facto een sleepnet-situatie. Dit is naar het oordeel van ON! tevens in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel.

De voorzitter van de commissie heeft ondergetekende, toen hierop melding werd gemaakt, weggezet als "klager". ON! acht het wegzetten van het bestuur als "klager" — door een commissie die zelf 68 dagen te laat is — niet passend bij de neutraliteit waaraan de visitatiecommissie gehouden is. ON! "klaagt" niet; zij heeft inhoudelijke en procedurele bezwaren ingediend, hetgeen volstrekt logisch is gezien de vergaande gevolgen die het rapport kan hebben voor de omroep en haar medewerkers, leden en kijkers.

Het rapport is uiteindelijk opgeleverd op 11 mei 2026. Vier dagen daarvoor — op 7 mei 2026 — ontving ON! de definitieve versie van het hoofdstuk dat op haar omroep ziet. Dit is 68 dagen na de oorspronkelijke deadline van 28 februari 2026. Opgemerkt dient tevens te worden dat ON! het hoofdstuk omtrent haar omroep binnen één uur

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

nadat zij naar buiten trad ontvang. ON! werpt hier de vraag op of zij, indien zij niet naar buiten was getreden, dit hoofdstuk eveneens had ontvangen.

5. Representativiteit van de commissie

Op grond van art. 2.184 jo. 2.185 Mediawet 2008 wordt na afloop van iedere concessieperiode geëvalueerd door een commissie die in haar samenstelling "zoveel mogelijk representatief" is voor het kijkerspubliek van de publieke omroep. Op 24 april 2025 stelde de RvT NPO de commissie in: Henri Lenferink (voorzitter), Laila Abid, Jaap de Jong, Jaap van Manen en Mirjam de Blécourt-Wouterse.

Op 3 juni 2025 heeft ON! schriftelijk haar zorgen over de samenstelling kenbaar gemaakt aan de NPO. Het kijkerspubliek van ON! — dat zich grosso modo ter rechterzijde van de VVD bevindt en derhalve ongeveer 30% van het electoraat vertegenwoordigt — was naar het oordeel van ON! niet of nauwelijks vertegenwoordigd binnen de commissie. ON! heeft op 28 augustus 2025 een gesprek met de voorzitter gevoerd en op 8 september 2025 opnieuw schriftelijk aan de RvT NPO verzocht om verduidelijking, zodat het pro forma-bezwaarschrift kon worden ingetrokken. Op 22 september 2025 antwoordde de RvT NPO dat de onafhankelijkheid van de commissie "buiten twijfel" stond, zonder dit met nadere onderbouwing te staven.

ON! heeft uit constructieve overwegingen, en met het oog op samenwerking binnen het publieke bestel, op 9 februari 2026 het pro forma-bezwaar ingetrokken. ON! acht het van belang dat uw ministerie weet dat ON! reeds voorafgaand aan de werkzaamheden van de commissie schriftelijk en herhaald zorgen heeft geuit over de representativiteit en de neutraliteit, en dat aan die zorgen toen geen materieel gevolg is gegeven — niet uit wantrouwen, maar uit waakzaamheid.

Samenvatting procedurele bezwaren

Het bovenstaande overziend stelt ON! vast dat het visitatieproces op vijf zelfstandige punten tekortschiet: de commissie is buiten het mandaat van het Instellingsbesluit getreden door de evaluatieperiode eenzijdig uit te breiden naar 2025 en 2026; zij heeft het beginsel van hoor en wederhoor (art. 4:8 Awb-analoog)

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

geschonden door haar zwaarste verwijten te baseren op onderwerpen die in zelfevaluatie noch eerste gesprek aan de orde zijn geweest, en door de wederhoorfase eenzijdig en onder druk te sluiten; zij heeft door de inhoudelijke beoordeling van ON!'s programmering — en de gelijktijdige miskenning van de erkende bijdrage aan pluriformiteit — geraakt aan de redactionele onafhankelijkheid en het pluriformiteitsbeginsel van de Mediawet; zij heeft de opleveringstermijn met 68 dagen overschreden, waarbij steeds nieuwe recente zaken zijn toegevoegd zonder hernieuwde wederhoor (een de facto sleepnet dat zich slecht verhoudt tot het rechtszekerheids-, zorgvuldigheids- en kenbaarheidsbeginsel — art. 3:2 en 3:46 Awb-analoog); en de samenstelling van de commissie roept vragen op over representativiteit (art. 2.184 van de Mediawet).

Tezamen tasten deze gebreken naar het oordeel van ON! de procedurele legitimiteit van het rapport in de kern aan en dienen zij door uw ministerie zwaarwegend te worden meegewogen bij de waardering die aan het rapport in vervolgtrajecten — waaronder de aanwijzingsprocedure — wordt toegekend. Hiermee is het procedurele kader geschetst; hieronder gaat ON! in op de inhoudelijke tekortkomingen van het rapport zelf.

De inhoud van het rapport

De inhoudelijke bezwaren van ON! laten zich rangschikken naar vier thema's:

6. Journalistieke kwaliteit;
7. Het vermeend in twijfel trekken van instituties;
8. Sancties van de NPO;
9. Het Commissariaat voor de Media.

Hieronder worden deze punten toegelicht.

Journalistieke kwaliteit

De zwaarste conclusie van de commissie ziet op de journalistieke kwaliteit van de producties van ON!. De commissie schrijft dat de journalistieke kwaliteit van ON! "om aandacht vraagt" en tekent op dat "herhaaldelijk is gebleken dat het media-

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

aanbod van ON! niet voldeed aan de professionele journalistieke kwaliteitseisen van de publieke omroep". De commissie verbindt daaraan een vergaande conclusie: de betrouwbaarheid van de publieke omroep als geheel zou daardoor onder druk kunnen staan; zij vindt dat "het wellicht de belangrijkste kernwaarde van de publieke omroep aantast".

ON! acht deze vergaande conclusies buitenproportioneel. Met deze beoordeling treedt de commissie in het journalistieke domein. Dat was niet haar opdracht. Per Informatiebrief 2 (8 oktober 2025) — kopregel "Update werkwijze evaluatiecommissie NPO 2022-2024" — luidt de eigen formulering van de commissie immers:

> "*De commissie heeft als opdracht om te rapporteren over de manier waarop de NPO en de landelijke publieke media-instellingen gezamenlijk uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op landelijk niveau en de mate waarin het media-aanbod van de landelijke publieke mediadienst tegemoet komt aan de interesses en inzichten van het algemene publiek en van specifieke bevolkings- en leeftijdsgroepen.*"

Ten aanzien van de aspiranten — letterlijk uit dezelfde brief — geldt een afgebakende, positief geformuleerde opdracht:

> "*Ook rapporteert de evaluatiecommissie over de wijze waarop de aspirant-omroepen Ongehoord Nederland! en Omroep Zwart een bijdrage hebben geleverd aan de vergroting van de verscheidenheid van het media-aanbod.*"

De aspirant-toets ziet op "vergroting van de verscheidenheid van het media-aanbod" — een positief pluriformiteits-criterium. De commissie moest beoordelen wát ON! aan diversiteit heeft toegevoegd, niet of haar journalistieke programmering haar bevalt. Dat de commissie pluriformiteit als erkende bijdrage toeschrijft en tegelijkertijd diezelfde inhoudelijke programmering negatief weegt is intern tegenstrijdig met de eigen opdracht.

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

Zelfs het Beoordelingskader (Bijlage 1 bij Informatiebrief 2) ondersteunt de inhoudelijke beoordeling van ON!-producties niet. Het bestaat uit zes thema's — bestaansrecht en kernwaarden NPO, borging onafhankelijkheid NPO, tegemoetkomen aan interesses en inzichten, nieuwe media- en verspreidingstechnieken, interne cultuur en opvolging aanbevelingen vorige evaluatie — alle expliciet gericht op de NPO, niet op de inhoud van individuele omroepproducties.

De onderbouwing die de commissie aandraagt voor haar vergaande beschuldigingen verwijst naar publicaties van de Ombudsman: twee rapporten in 2022, vier publicaties in 2023-2024 (die de commissie foutief als "onderzoeken" bestempelt), en in 2025-2026 nog vijf publicaties. Ook dit deel verdient nuance.

ON! erkent dat zij in haar beginjaren tekortkomingen heeft gehad. Wat ON! betwist, is de conclusie dat geconstateerde tekortkomingen niet zijn verbeterd. ON! heeft haar redactioneel beleid aangescherpt en evalueert dit periodiek. Presentatoren en redacteuren volgen periodiek trainingen op de Code Journalistiek Handelen. ON! heeft een fact checker-redacteur aangesteld en een transparante correctiepagina ingericht waarop aantoonbare fouten worden hersteld. Het zijn geen symbolische maatregelen maar structurele stappen.

ON! hecht eraan dat zij geen desinformatie (bewust verspreide onjuistheden), geen misinformatie (onbewust verspreide onjuistheden) of 'complottheorieën'. Wel is ON! van mening dat sommige zaken bij andere omroep niet, onvoldoende of onvolledig aan bod komt. Daarin is de bestaansreden van ON! gelegen.

De staatssecretaris heeft in november 2023 expliciet geoordeeld dat de gedragingen van ON! niet een zodanig manifest en structureel gebrek aan samenwerkingsbereidheid opleverden dat tot intrekking van de erkenning kon worden overgegaan. Aan dit gegeven kent het rapport onvoldoende gewicht toe. ON! heeft stukken overgelegd waaruit de onjuistheid van een aantal Ombudsman-oordelen blijkt; de commissie passeert deze stukken zonder kenbare motivering — naar het oordeel van ON! een motiveringsgebrek (art. 3:46 Awb-analoog).

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

Daarnaast: dat een omroep met twee keer 45 minuten zendtijd per week op een incourant tijdstip de publieke omroep als geheel schade zou toebrengen, kan in algemene zin geen standhouden — zelfs niet wanneer alle constateringen van de Ombudsman feitelijk juist zouden zijn, hetgeen niet het geval is. Met betrekking tot de Ombudsman-publicaties zijn vervolgens een aantal zaken van belang.

Ombudsman-publicaties: aard, bedoeling en grenzen

Van belang is dat publicaties van de Ombudsman niet bedoeld zijn om omroepen te sanctioneren of om er gevolgtrekkingen aan te verbinden voor erkenningen. Zij dienen als zelfregulering binnen de publieke omroep en als faciliteit voor dialoog tussen publiek en omroep. Dit is door de staatssecretaris in november 2023 expliciet onderstreept toen zij besloot de licentie van ON! niet in te trekken.

De Ombudsman zelf heeft deze begrenzing meermaals bevestigd:

- **2 maart 2022** — in een e-mail (uit WOO-documenten) aan toenmalig NPO-bestuursvoorzitter Frederieke Leeflang gaf de Ombudsman aan zich een "vooruitgeschoven post" te voelen en stelde zij dat rapporten niet mochten worden gebruikt om consequenties te trekken voor de uitzendlicentie van ON!.
- **13 januari 2025** — in een gesprek met een delegatie van ON! bevestigde de Ombudsman dit standpunt nogmaals en sprak uit: "ja, mijn rapporten zijn wel stevig aangezet". Tevens werd in dit gesprek door beide partijen vooruitgekeken (de zogenoemde "schone lei"-afspraak).
- **19 maart 2026** — op haar website publiceerde de Ombudsman dat wanneer derden een uitspraak van de Ombudsman gebruiken om eigen stappen te onderbouwen, het instituut verandert in een "inhoudelijke toezichthouder" — wat zij "gevaarlijk voor journalistiek en persvrijheid" noemt.

ON! stelt zich op het standpunt dat de evaluatiecommissie precies datgene doet wat de Ombudsman afwijst: zij gebruikt Ombudsman-publicaties — zij het indirect — om ON! te bekritiseren en daarmee haar positie in het bestel te verzwakken. Wat de

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

commissie optekent heeft, direct of indirect, gevolgen voor het voortbestaan van ON!. De commissie doet hiermee in feite wat de NPO in 2022 en 2023 reeds heeft geprobeerd: vergaande gevolgtrekkingen onderbouwen op grond van Ombudsman-publicaties, terwijl die daar uitdrukkelijk niet voor zijn bedoeld.

Ombudsman-publicaties: inhoudelijke kanttekeningen

De commissie voert de Ombudsman op als een onfeilbaar instituut waaraan niet getwijfeld wordt. Dat kan in een journalistieke omgeving geen standhouden. ON! beschouwt het instituut van de Ombudsman als belangrijke toevoeging aan het bestel en heeft publicaties door de jaren heen gebruikt om procedures aan te scherpen — maar onfeilbaarheid bestaat niet. Het rapport neemt de conclusies van de Ombudsman echter zonder nuance over, zonder de gemotiveerde tegenargumenten van ON! daarbij te wegen.

ON! heeft, vooruitlopend op bezwaar- en beroepsprocedures in 2022-2023, een diepgaande analyse gemaakt van de voorbeelden waarop de Ombudsman haar conclusies baseerde. Daaruit bleek dat in een aantal gevallen sprake was van:

- het verkeerd citeren van studiogasten en onjuist weergeven van de context waarin zij hun uitspraken deden;
- een bias richting de standpunten die studiogasten naar voren brengen;
- het onjuist interpreteren dan wel aanhalen van (wetenschappelijk) onderzoek;
- het niet voldoende meewegen van de live-context waarin een programma als Ongehoord Nieuws opereert;
- het ontbreken van een duidelijke standaard en kenbaar beleid bij de Ombudsman om tot de conclusie te komen dat een productie de Code schendt.

De voorzitter van de evaluatiecommissie heeft in het derde gesprek met ON! toegegeven dat hij deze "slordigheden" ook had gezien. Daarbij geldt: zijn het slechts slordigheden, of gaat het hier om iets wezenlijkers — worden de programma's, vanwege de missie en kleur van de omroep, net wat scherper

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

bekeken dan die van andere omroepen? Dat de Ombudsman zelf op 13 januari 2025 sprak van "stevig aangezette" rapporten, bevestigt dat dit vermoeden van ON! niet uit de lucht gegrepen is.

De publicaties van de Ombudsman uit 2025 en 2026 — ineens een veelvoud aan publicaties vanaf september 2025 — vallen ten eerste buiten de scope van de visitatiecommissie (zie punt 1 hierboven). ON! heeft daarnaast de Ombudsman zelf benaderd met grondige analyses van publicaties waarin procedurele, feitelijke en inhoudelijke tekortkomingen zijn geconstateerd. De Ombudsman heeft op basis daarvan een aantal zaken op haar website aangepast.

ON! voegt alle documenten ter zake bij als producties (zie productielijst). Deze documenten zijn ook aan de commissie overgelegd. De conclusie van de commissie dat deze stukken niet leiden tot het redelijkerwijs niet in stand kunnen blijven van Ombudsman-oordelen, kan ON! niet plaatsen — temeer omdat zelfs de Adviescommissie van de NPO in een bezwaarprocedure (oordeel medio 2024) van een aantal Ombudsman-conclusies kritisch heeft gezegd dat zij voor heroverweging in aanmerking komen.

ON! heeft haar bezwaren tegen de werkwijze en conclusies van de Ombudsman, die ten grondslag hebben gelegen aan het intrekkingsverzoek van de NPO en aan de drie sancties die aan ON! werden opgelegd, ook aangekaart bij het CvO. Daar zijn een drietal klachten over de werkwijze en conclusies van de Ombudsman ingediend.

De conclusie van de commissie dat de journalistieke kwaliteit van ON! "om aandacht vraagt" wordt — zowel inhoudelijk als procedureel — onvoldoende gedragen door de aangevoerde Ombudsman-publicaties. Ook de constatering dat ON! "te weinig leert van de oordelen van de Ombudsman" kan ON! niet plaatsen. Er bestaat een onderscheid tussen het blind navolgen van oordelen en het constructief meenemen van feedback in de eigen producties; ON! kiest voor het laatste. Diverse aanpassingen die ON! op basis van de Ombudsman heeft doorgevoerd zijn zelfs in het rapport opgenomen (zie bijvoorbeeld tekstvak 6 van het rapport van de visitatiecommissie) — alleen worden daaraan geen positieve consequenties

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

verbonden. ON! beschouwt dit als een motiveringsgebrek dat zij hier nadrukkelijk naar voren wenst te brengen.

"ON! trekt instituties in twijfel"

De commissie stelt ook dat ON! instituties in twijfel zou trekken — onder verwijzing naar uitspraken en publicaties van ON! over de Ombudsman en het CvdM. ON! benadrukt dat het uitleggen van haar kant van het verhaal en het aanbrengen van (juridische) tegenargumenten niet hetzelfde is als het in twijfel trekken van instituties als zodanig. ON! respecteert de instituties binnen het publieke bestel. Dat brengt echter niet met zich mee dat conclusies van die instituties (altijd) blind moeten worden opgevolgd: er rust een verantwoordelijkheid bij de omroep om kritisch te blijven kijken naar haar eigen handelen, maar ook naar het handelen van anderen.

Sterker nog, ON! stelt zich op het standpunt dat het bij uitstek een uitgangspunt van onze democratische rechtsstaat is dat er kritisch gekeken kan worden naar het handelen van bestuursorganen en de overheid. Democratie is wel eens aangeduid als ‘geïnstitutionaliseerd wantrouwen’. Dat betekent dat de stelling dat de overheid in beginsel moet worden vertrouwd niet passend is bij een volwassen democratie; ook niet bij een journalistiek die zijn ethiek serieus neemt. Net als gewone burgers kunnen bestuursorganen of de overheid fouten maken; niet voor niets staat altijd een bezwaar- en beroepsprocedure open. Immers, zoals Lord Acton al zei, ‘power corrupts and absolute power corrupts absolutely’. In het verlengde daarvan heeft ON! als onderdeel van de media een uitdrukkelijke waakhondfunctie ten aanzien van het handelen van individuele instituties en de overheid. Dat juist dit haar als verwijt wordt aangerekend, druist in tegen de rechtsstatelijke en democratische functie die een omroep in het medialandschap vervult. ON! verwijten dat haar journalistieke ethiek tekortschiet, mist naar het idee van ON! exact dat punt; ON! neemt haar journalistieke ethiek juist zeer serieus.

Dat ON! tegelijkertijd lerend vermogen toont — zoals hierboven toegelicht — laat zich met deze waakhondfunctie goed verenigen. Het verweer dat de kritische houding van ON! ertoe heeft geleid dat zij nog steeds een speler in het bestel is,

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

behoeft geen toelichting: indien zij de conclusies van de NPO in 2022-2023 blind had nagevolgd, was de uitzendlicentie reeds ingetrokken.

Sancties NPO

De commissie staat stil bij de drie sancties die de NPO in 2022 en 2023 aan ON! oplegde en bij het verzoek van de NPO tot intrekking van de erkenning. De formulering en wijze van bespreking zijn opvallend.

Ten eerste hanteert de commissie hier een tegenwoordige tijd, terwijl twee van de drie sancties in 2024 zijn ingetrokken en er sindsdien geen problemen tussen NPO en ON! hebben gespeeld. Waar de commissie ten aanzien van de Ombudsman juist de jaren 2025 en 2026 erbij betrekt om een negatief beeld op te roepen, blijven 2024-2026 in het sanctie-relaas buiten beschouwing — terwijl deze juist een positieve ontwikkeling laten zien.

Daar komt bij dat de commissie wel verwijst naar de Adviescommissie van de NPO die in een bezwaarprocedure een negatief advies gaf, maar niet vermeldt dat dezelfde Adviescommissie in andere zaken juist kritische opmerkingen heeft geplaatst bij de NPO-aanpak en de Ombudsman-conclusies. Ook bij de bespreking van het besluit van de staatssecretaris (november 2023) lijkt de selectie eenzijdig: dat het intrekkingsverzoek van de NPO door de staatssecretaris is afgewezen, wordt vermeld; tegelijk wordt herhaaldelijk gerefereerd aan het ene negatieve punt — een opmerking over samenwerkingsbereidheid in een eerdere fase. Andere relevante elementen uit dat besluit — zoals de afgrenzing van de rol van Ombudsman-rapporten bij sancties — blijven onbenoemd.

ON! acht dit een onjuiste en eenzijdige bespreking die op dit punt ten onrechte een negatief beeld van de omroep oproept.

Het Commissariaat voor de Media

De commissie voert het CvdM een aantal malen op. Onder andere wordt gerefereerd aan een boete die in 2025 aan ON! is opgelegd wegens (de schijn van) belangenverstrengeling. Zoals hierboven uiteengezet, verzet ON! zich tegen het

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 | 2509 JH Den Haag | ongehoordnederland.tv | info@ongehoordnederland.tv

meenemen van deze boete omdat 2025 buiten het mandaat van de commissie valt en de bezwaarprocedure nog loopt.

Onafhankelijk daarvan verbindt de commissie aan de opgelegde boete vergaande conclusies: dat "incidenten rond belangenverstrengeling een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van het aanbod van de publieke omroep en daarmee een aantasting zijn van een van zijn kernwaarden" en dat, "wanneer een omroep niet in lijn handelt met de kernwaarden, dit schade toebrengt aan het hele bestel". Een uitspraak die ON! schade toebrengt aan het publieke bestel, terwijl de bezwaarprocedure aanhangig is en geen onherroepelijke uitspraak voorligt.

ON! is van oordeel dat de commissie hiermee de onschuldpresumptie miskent. De onschuldpresumptie is verankerd in art. 6 lid 2 EVRM en art. 48 lid 1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en geldt blijkens vaste EHRM-rechtspraak ook voor uitlatingen van publieke autoriteiten in functionele zin — dus voor organen die op gezag van een wettelijke regeling oordelen vellen die voor de positie van een partij van wezenlijke betekenis zijn. Een wettelijk verankerde visitatiecommissie (art. 2.184 van de Mediawet) die in een openbaar parlementair stuk passages opneemt over een nog niet onherroepelijk vaststaand sanctiebesluit, leidt onvermijdelijk tot publieke prejudicatie van de uitkomst van die procedure.

ON! heeft dit reeds in eerdere fases bij de commissie aan de orde gesteld. De commissie heeft daar geen materiële consequentie aan verbonden, anders dan toevoeging van een passage dat zij het "serieus neemt, ondanks de bezwaarprocedure". Daarmee wordt geen werkelijke nuancering aangebracht; de inhoudelijke argumenten van ON! worden niet vermeld terwijl die van het CvdM wel worden weergegeven. Zo wordt een eenzijdig negatief beeld geschetst dat zich slecht verhoudt tot het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel.

Eenzelfde gang van zaken doet zich voor bij een passage die laat aan het rapport is toegevoegd: een tekstvak betreffende een voormalig presentatrice. Ook hier loopt nog een procedure (zowel van betrokkene zelf bij het gerechtshof als bij het CvdM). De commissie merkt — terwijl het hoger beroep nog loopt — op dat de oud-

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

presentatrice veroordeeld is voor groepsbelediging en smaad. Dit verhoudt zich, net als bij het boetebesluit inzake (de schijn van) belangenverstrengeling, slecht tot de onschuldpresumptie. Deze gang van zaken verhoudt zich slecht tot het belang van rechtsbescherming dat ON! als aspirant-omroep redelijkerwijs mag verwachten.

Daar komt bij dat het tekstvak — al dan niet indirect — verwijst naar een medewerker van ON! die eenvoudig identificeerbaar is. ON! heeft de commissie daarop gewezen; er is in de uiteindelijke versie niets met dit signaal gedaan en de commissie hield aan haar eerdere formulering vast.

Disproportionele naamsvermelding in voetnoot 14

Een specifiek punt verdient afzonderlijke vermelding: het rapport noemt op één plaats — in een voetnoot — de huidige bestuurder van ON! bij naam. Voor de wettelijke evaluatiedoelstellingen (art. 2.184 Mw: kwaliteit, missie, programmering, bijdrage aan pluriformiteit) is dit niet noodzakelijk en niet evenredig.

Het noemen van een individuele bestuurder bij naam in een openbaar, parlementair stuk zonder dat dit voor de evaluatieopdracht noodzakelijk is, raakt aan het evenredigheidsbeginsel (art. 3:4 Awb-analoog) en aan de beginselen van dataminimalisatie en doelbinding van de AVG (art. 5 lid 1 sub b en c AVG). Dit had — overeenkomstig de gangbare praktijk bij vergelijkbare evaluaties — kunnen worden weergegeven met een functie-aanduiding ("de bestuurder van ON!"). ON! verzoekt uw ministerie dit punt expliciet mee te wegen en de commissie / de RvT NPO te verzoeken deze naamsvermelding voor publicatieversies te heroverwegen.

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

Wat ON! niet vraagt

Wat ON! níét vraagt

ON! vraagt geen voorkeursbehandeling.

ON! vraagt geen censuur op het rapport van de commissie.

ON! vraagt geen schorsing of opheffing van de erkenning van enige andere partij.

ON! vraagt om zorgvuldige weging: een eerlijke en evenwichtige beoordeling die voldoet aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en aan de Mediawet.

Verzoeken aan OCW

Gelet op het voorgaande verzoekt ON! uw ministerie:

1. het rapport op de hier genoemde procedurele en inhoudelijke gebreken niet zonder voorbehoud te betrekken bij de aanwijzingsprocedure en bij andere besluitvorming gericht op ON!;

2. de aanwijzingsprocedure procedureel te scheiden van het visitatietraject zolang voorgaande niet is hersteld;

3. de RvT NPO en de evaluatiecommissie te verzoeken te reageren op de in deze zienswijze opgevoerde proportionaliteits- en wederhoor-gebreken — in het bijzonder de voetnoot waarin de bestuurder bij naam wordt genoemd, de CvdM-boete-passage, de passage betreffende de oud-presentatrice en de uitbreiding van de evaluatieperiode naar 2025/2026;

4. alsnog te reageren op de openstaande brief van ON! van 12 april 2026 (uitsluiting omroephuizen / vervolgproces), en aan te geven hoe de brief van het CvdM van 11 mei 2026 — met zeer harde conclusies over ON! — zich verhoudt tot het in juni 2026 voorgenomen adviestraject in het kader van de aanwijzingsprocedure.

ON! is, vanzelfsprekend, te allen tijde tot overleg bereid.

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv

ON! committeert zich onverminderd aan de uitgangspunten van het publieke bestel. Het geluid van ON! is — net als bij toetreding — onverminderd nodig in de Nederlandse samenleving. ON! is er voor de Nederlanders die zich niet gehoord voelen en doet dit binnen de kaders van de publieke omroep, gebonden aan dezelfde journalistieke code als alle andere omroepen. ON! staat open voor kritiek en dialoog — op basis van zorgvuldigheid en gelijkheid. ON! zal in de praktijk, en in de programma's die zij maakt, aantonen dat zij een waardevolle en kwalitatief sterke bijdrage levert aan het publieke bestel.

Met hoogachting,

Namens het bestuur van Omroepvereniging Ongehoord Nederland,

P.W.H. Vlemmix

Algemeen Directeur

OMROEP ONGEHOORD NEDERLAND
Postbus 96935 I 2509 JH Den Haag I ongehoordnederland.tv I info@ongehoordnederland.tv